

Prosjektmandat for Språkløyper, nasjonal strategi for språk, lesing og skrivning 2016 – 2019

Prosjekteier: Åse Kari H. Wagner,
Nasjonalt senter for leseopplæring og
leseforskning

Prosjektleder: Margunn Mossige,
Lesesenteret

Prosjektets startdato og sluttdato:

09.02.2015 – 31.12.2019

Forfatter: MM
Dato opprettet: 27.05.15
Dato sist endret:
06.10.2016
Filnavn: Mandat
Språkløyper
Versjon:
Arkivreferanse:

1. FORMÅL, BAKGRUNN OG RELEVANTE FØRINGER

FORMÅL

Formålet med Språkløyper er å styrke alle barns og elevers språk- og tekstkompetanse og dermed også deler av deres faglige kompetanse. Strategien skal i tillegg bidra til å styrke personalets kompetanse til å identifisere og tilrettelegge det pedagogiske tilbudet spesielt for barn og unge med språk-, lese- og skrivevansker, og ha et fokus på minoritetsspråklige, gutter og høyt presterende elever.

BAKGRUNN

I oppdragsbrev 33-14 fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet, ny nasjonal strategi for lesing og skriving 2015-2019 i barnehage og grunnskole, samt i supplerende oppdragsbrev nr. 01/15 til Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning, har Utdanningsdirektoratet gitt Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning, Lesesenteret, i oppdrag å planlegge, lede og gjennomføre den nye nasjonale strategien. Sammen med Utdanningsdirektoratets delsvare til KD på oppdragsbrev 33-14 av 26. februar 2015, samt [strategidokument](#) beskriver oppdragsbrevene innhold og innretning for strategien.

RELEVANTE FØRINGER

Strategien retter seg mot alle barn og elever, men skal ha et spesielt fokus på følgende målgrupper:

- minoritetsspråklige barn og elever
- barn og elever med språkvansker
- elever med lese- og skrivevansker
- gutter
- høyt presterende elever

Strategien har tre tiltak:

1) **Årlige regionale oppstartsamlinger** for barnehager og skoler hvor innhold og arbeidsformer i kompetanseutviklingspakkene blir presentert og satt inn i en barnehage- og skolebasert kompetanseutviklingssammenheng.

2) **Gratis nettbaserte kompetanseutviklingspakker** som til sammen skal ta for seg følgende hovedtema:

- barns språkutvikling
- lese- og språkaktiviteter i barnehage
- overgang barnehage/skole
- den første lese- og skriveopplæringen
- lesing og skriving i alle fag
- lesing og skriving av digitale tekster
- digitale verktøy i lese- og skrivearbeidet

3) **Støtte til lokalt utviklingsarbeid i kommunene** (språkkommuner)

Kommuner og fylkeskommuner søker om å bli språkkommuner. En språkkommune forplikter seg til å arbeide systematisk og helhetlig for å forbedre barn og unges ferdigheter innenfor områdene språk, lesing og/eller skriving, fra barnehage til fullført grunnskole eller til fullført videregående opplæring. Språkkommunene får støtte og veiledning i arbeidet og et økonomisk tilskudd som skal brukes til ressurspersoner og til å etablere og drifte lokale faglige nettverk. Regjeringen ønsker å rette en særlig innsats mot kommuner og fylkeskommuner som ser at de har utfordringer innenfor områdene språk, lesing og/eller skriving.

I utarbeidelse og implementering av satsingen skal det legges til rette for et særlig samarbeid med Skrivesenteret, og for samarbeid med Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring NAFO, Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringen og eventuelt andre nasjonale senter, samt Senter for IKT i utdanningen og Statped. Tiltakene som utarbeides må ses i sammenheng med eksisterende lese-, skrive- og språkstimuleringstiltak og andre tiltak gitt i oppdragsbrevet til sentrene som for eksempel oppdrag knyttet til kompetanseutviklingstiltak rettet mot PPT, satsingen på ungdomstrinnet, oppdraget om å utarbeide pedagogiske ressurser til gruppa av høyt presterende barn og elever eller andre oppdrag.

Lesesenteret har spesielt ansvar for tiltak 1 og 2, mens Utdanningsdirektoratet har det overordnede ansvaret for utviklingen og gjennomføringen av tiltak 3, språkkommuner, og eventuelt samarbeid med Fylkesmannen, Lesesenteret og Skrivesenteret i dette arbeidet.

I tilknytning til strategien deles det også ut midler til private eller frivillige organisasjoner som utvikler og iverksetter lesestimuleringstiltak av høy kvalitet. Utdanningsdirektoratet administrerer også dette.

Kunnskapsdepartementet skal holdes orientert om arbeidet med oppdraget.

2. MÅLENE FOR PROSJEKTET

Målet med strategien er å styrke alle barns og elevers språk- og tekstkompetanse og dermed også deler av deres faglige kompetanse.

Delmål:

1. At det er utviklet forskningsbaserte og praksisnære kompetanseutviklingspakker som barnehager og skoler tar i bruk i barnehage- og skolebasert utviklingsarbeid. Pakkene er enkle å bruke og ligger fritt tilgjengelige på nett.
2. At kompetansehevingspakkene brukes i barnehager og skoler som en støtte for deres utviklingsarbeid.
3. At det er gjennomført oppstartsamlinger som informerer, inspirerer og støtter de som skal gjennomføre arbeidet med Språkløyper i kommuner, i barnehager og på skoler.
4. At kompetanseutviklingspakkene bidrar til lokale læringsprosesser i skoler og barnehager og fører til en utvikling i det praktiske arbeidet.

- a. Personalets kompetanse med hensyn til språk- og lese- og skriveopplæring er styrket.
 - b. Innsikten personalet har fått når det gjelder arbeid med språk og lese- og skriveopplæring, påvirker deres praksis i barnehage og skole.
5. At språkkommunene arbeider systematisk og helhetlig i henhold til den utarbeidede strategien for å forbedre barn og unges ferdigheter innenfor områdene språk, lesing og/eller skriving.
 6. At eierledd og ressurspersoner i språkkommuner gjennom samlinger og direkte kontakt får den støtte og inspirasjon de har behov for når de skal opprette og drifte faglige nettverk og gjennomføre utviklingsarbeid.

3. PROSJEKTETS HOVEDMILEPÆLER OG FRAMDRIFT

PROSJEKTETS VARIGHET 09.02.2015 – 31.12.2019

LEVERANSEPLAN.

Milepæl	Leveransenavn	Beskrivelse	Ansvar	Lev. dato
Kommunikasjon av strategi til målgruppe	Lansering	Se kommunikasjonsplan	KD	29.10.2015
	Løpende kommunikasjon	Se kommunikasjonsplan	LS	
Utprøving	Oppstartsamling	En dag for ledere	Lesesenteret KD	29.10.2015 og 30.10.2015
	Nettressurser		Lesesenteret	01.12.2015
	Rapport	Intern	Lesesenteret	15.06.2016
Tiltak 1	Oppstartsamlinger	Regionalt for ledere	Lesesenteret	Årlig i april 2016 - 2019
Tiltak 2	Gratis nettbaserte kompetanse-utviklingspakker	sprakloyper.uis.no	Lesesenteret	Årlig i april og august 2016 - 2019
Tiltak 3	Språkkommuner	Støtte til planarbeid, ressurspersoner og nettverk i kommuner	Utdanningsdirektoratet	Årlig i mai og 1,5 år framover. 2016 - 2020
Evaluering	Delrapport		Utdanningsdirektoratet	16.05.2018
	Sluttrapport		Utdanningsdirektoratet	05.11.2020
Lesestimuleringstiltak	Tildeling av midler		Utdanningsdirektoratet	Årlig i mars

4. PROSJEKTORGANISASJON, ANSVAR OG BEMANNING

Rolle	Navn	Organisasjonstilhørighet	Ansvar (ut over retningslinjene)
Oppdragsgiver		Kunnskapsdepartementet	
Styringsgruppe	Åse Kari H. Wagner	Lesesenteret	Leder for styringsgruppa
	Arne Johannes Aasen	Skrivesenteret	Medlem i styringsgruppa
	Eli Karin Flagtvedt	Utdanningsdirektoratet	Medlem i styringsgruppa
	Sidsel Sparre	Utdanningsdirektoratet	Medlem i styringsgruppa
	Anne Borgersen	Utdanningsdirektoratet	Observatør med talerett
	Maria Grødal	Kunnskapsdepartementet	Observatør med talerett
	Bente Aronsen	Kunnskapsdepartementet	Observatør med talerett
	Margunn Mossige	Lesesenteret	Observatør med talerett, sekretær
Prosjekteier	Åse Kari H. Wagner	Lesesenteret	
Prosjektleder	Margunn Mossige	Lesesenteret	

Styringsgruppa leder strategien. Den har beslutnings- og kontrollmyndighet når det gjelder mål for strategien, hvilke føringer som legges for de involverte parter og fordeling av budsjett mellom de ulike aktører. Styringsgruppa godkjenner også milepælsplaner og overvåker aktiviteten i arbeidsgruppene på Lesesenteret og i Utdanningsdirektoratet, samt plan for kommunikasjon. Styringsgruppa har også ansvaret for en vurdering av kritiske suksessfaktorer og risiko.

Lesesenteret innkaller til møter i styringsgruppa og sender ut møtepapirer minst tre virkedager før møtene. Møtene holdes hvert tertial og tilpasses tidspunkter i milepælsplan og tertialrapportering.

ARBEIDSGRUPPER

En arbeidsgruppe på Lese- og Skrivesenteret skal sammen med en arbeidsgruppe i Utdanningsdirektoratet samordne de ulike tiltakene og koordinere samarbeidet med aktuelle sentre og instanser. Arbeidsgruppene skal i tillegg utarbeide relevante dokumenter og planer for styring, økonomi, innhold og levering i forbindelse med strategien.

FINANSIERING

Utdanningsdirektoratet tildeler midler til kommuner og nasjonale sentre som har oppdrag innenfor tiltaket.

- Lesesenteret og Skrivesenteret får midler gjennom oppdragsbrev til sentrene.
- Språkkommuner får midler i form av et tilsagnsbrev fra Utdanningsdirektoratet.
- Private eller frivillige organisasjoner som utvikler og iverksetter lesestimuleringstiltak av høy kvalitet får midler i form av et tilsagnsbrev fra Utdanningsdirektoratet.
- Fordeling av midlene framgår av budsjettet for strategien.

Styringsgruppa har ansvar for å utarbeide budsjett og disponere midler. Midlene fordeles ut fra oppgavefordelingen mellom Lesesenteret, Skrivesenteret og Utdanningsdirektoratet.

Det er satt av følgende midler til prosjektet:

År	Nok
2015	7,75 mill.
2016	42 mill.
2017	beror på statsbudsj
2018	beror på statsbudsj
2019	beror på statsbudsj

5. KRITISKE SUKSESSFaktorER OG TILTAK FOR Å REDUSERE RISIKO

KOMMUNIKASJON

Kritiske suksessfaktorer	Tiltak for å redusere risiko
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sektoren får kjennskap til strategien 2. Sektoren ønsker å delta i strategien 	Lesesenteret, Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet samarbeider om utvikling og gjennomføring av en kommunikasjonsplan.

TILTAK 1 OPPSTARTSAMLINGER

Kritiske suksessfaktorer	Tiltak for å redusere risiko
<ol style="list-style-type: none"> 1. Det er interesse i sektoren for å delta i Språkløyper. 	Det gjennomføres løpende kommunikasjon om strategien etter plan, og invitasjon til samlinger sendes ut i god tid.
<ol style="list-style-type: none"> 2. Samlingene tilfredsstiller de behov deltakerne har. 	Det gjøres et grundig arbeid med kvalitetssikring og målretting av arbeidet med samlinger, og det gjennomføres deltakerevalueringer etter alle samlinger.

TILTAK 2 GRATIS NETTBASERT KOMPETANSEUTVIKLINGSPAKKER

Kritiske suksessfaktorer	Tiltak for å redusere risiko
<ol style="list-style-type: none"> 3. Det er god teknisk kvalitet og godt tilpasset dataløsning. 	Det brukes profesjonelle utviklere av teknisk løsning.
<ol style="list-style-type: none"> 4. Medieproduksjon holder høy standard 5. Faglig kvalitet på innholdet holder mål. 6. Brukertilpasning er bra 	<p>Det foregår et internt kvalitetsarbeid på Lese- og Skrivesenteret hele tiden. Dette nedfelles i <i>Håndbok for kompetanseutviklingspakker</i> og andre dokumenter. Videre gjennomføres det brukerevalueringer og egen forskning underveis med hovedformål å få kvalitet i strategien.</p> <p>Det utvikles støttmateriell for de som skal gjennomføre kompetanseutviklingen, oppstartsamlingen har fokus på pakkene som</p>

7. Nettbaserte kompetanseutviklingspakker fungerer som utviklingsarbeid	utviklingsarbeid, og det vurderes behov for ekstra samling.
8. Lese- og Skrivesenteret har kapasitet til å lage pakker for alle tema som er etterspurt.	Det tilsettes folk med ønsket kompetanse, og det søkes samarbeid med ulike miljøer som har den ønskede kompetanse.
9. Gjennomføring av øktene på den enkelte arbeidsplass lykkes. 10. Innholdet i pakkene viser igjen i arbeidet som gjøres i praksis i barnehagene og skolene.	Det utvikles støttemateriell for de som skal gjennomføre kompetanseutviklingen og oppstartsamlingen styrkes. Det vurderes om det er bruk for mer kontakt med sektoren.

TILTAK 3 SPRÅKKOMMUNER

Kritiske suksessfaktorer	Tiltak for å redusere risiko
1. Det er interesse i sektorene for å bli språkkommune.	Tilbudet gjøres både innholdsmessig og økonomisk attraktivt.
2. Språkkommunene utarbeider en strategi for språk, lesing og skriving	Utdanningsdirektoratet arrangerer samlinger for kommunene for å støtte dem i å utarbeide egen strategi. Språkkommunene får tilsendt mal/skriveramme til støtte for utvikling av strategi. Utdanningsdirektoratet veileder språkkommunene underveis i arbeidet med strategien.
3. Språkkommunene klarer å etablere, lede og drifte lokale nettverk som er reelt lærende. 4. Eierleddet klarer å mobilisere og motivere styrere og skoleledere til å lede utviklingsarbeid på egen skole og til å forankre arbeid med språk, lesing og skriving i barnehager og skoler. 5. Ressurspersonene i språkkommuner er i stand til å støtte arbeidet med språk, lesing og skriving.	Utdanningsdirektoratet og sentrene arrangerer samlinger for eierleddet for å motivere og kurse dem i ledelse og drifting av lokale nettverk. Lese- og Skrivesenteret kurser ressurspersoner for å støtte dem i arbeidet på bakgrunn av behov ressurspersonene har
6. Støtten sentrene gir språkkommunene, er tilfredsstillende.	Det gjennomføres evalueringer og foregår løpende kontakt mellom sentrene og språkkommunene.

<p>7. Språkkommunene klarer å nyttiggjøre seg og koordinere samarbeidet med Lesesenteret og/eller Skrivesenteret.</p>	<p>Sentrene tar aktivt kontakt med kommuner som ikke selv tar kontakt.</p>
---	--

Risiko vurderes av arbeidsgruppene i september hvert år.

6. SLUTTKRITERIER FOR PROSJEKTET

Oppdragsgiver har ansvar for å godkjenne prosjektleveransen og for å godkjenne prosjektrapporten. Når prosjektrapporten er godkjent, er prosjektet formelt avsluttet.

7. RAPPORTERING OG KOMMUNIKASJON

Lesesenteret, Skrivesenteret og Utdanningsdirektoratet skal rapportere på aktivitet og bruk av midlene gjennom de ordinære rapporteringsrutinene, jf. oppdragsbrevet til de nasjonale sentrene. Lesesenteret skal også, gjennom sin ledelse av prosjektet, rapportere om økonomi, planer, utvikling og erfaringer i forbindelse med oppdraget til styringsgruppa. Omfang og rutiner med hensyn til denne rapporteringen skal synliggjøres i en milepælsplan og vedtas av styringsgruppa.

Lesesenteret skal utarbeide en plan for kommunikasjon i samarbeid med kommunikasjonsavdelingene i Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet. Denne rulleres årlig eller oftere etter behov.

8. UNDERSKRIFTER

Prosjektleder: _____ Dato: _____

Prosjekteier: _____ Dato: _____